Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

19 joulukuuta 2024*

Ennakkoratkaisupyyntö – Yhteinen kalastuspolitiikka – Euroopan meri- ja kalatalousrahasto (EMKR) – Asetus (EU) N:o 1303/2013 – 69 artikla – Käsite ”tukikelpoinen meno” – 4 ja 125 artikla – Asetus (EU) N:o 508/2014 – 48 artiklan 1 kohdan c alakohta – Vesiviljely-yksikön nykyaikaistaminen – Asetus (EU/ Euratom) 2018/1046 – 33 artikla – Moitteettoman varainhoidon periaate – Luontoissuoritus maa-alue sekä kyseisellä maa-alueella olevien rakennusten muodossa – Luontoissuorituksen ja rahoitetun toimen välinen suora yhteys

Asiassa C-392/23,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Curtea de Apel Bacău (Bacăun ylioikeus, Romania) on esittänyt 20.4.2023 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 27.6.2023, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Rustrans SRL

vastaan

Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – Direcția Generală Pescuit – Autoritatea de Management pentru POPAM,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: viidennen jaoston puheenjohtaja M. L. Arastey Sahún, joka hoitaa kahdeksannen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit N. Jääskinen ja M. Gavalec (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale – Direcția Generală Pescuit – Autoritatea de Management pentru POPAM, asiamiehenään F. I. Barbu,

– Romanian hallitus, asiamiehinään R. Antonie, M. Chicu ja E. Gane,

* Oikeudenkäyntikieli: romania.

– Euroopan komissio, asiamiehinään J. Hradil, C. Perrin ja L. Radu Bouyon,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2328/2003, (EY) N:o 861/2006, (EY) N:o 1198/2006 ja (EY) N:o 791/2007 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1255/2011 kumoamisesta 15.5.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 508/2014 (EUVL 2014, L 149, s. 1) 48 artiklan 1 kohdan c alakohdan, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta 17.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 (EUVL 2013, L 347, s. 320) 4, 69 ja 125 artiklan sekä unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta 18.7.2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 2018/1046 (EUVL 2018, L 193, s. 1) 33 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Rustrans SRL ja Ministerul agriculturii şi Dezvoltării Rurale – Direcţia Generală Pescuit – Autoritatea de Management pentru (Programul Operational pentru Pescuit si Afaceri Maritime (POPAM)) (maataloudesta ja maaseudun kehittämisestä vastaava ministeriö – kalastuksesta vastaava pääosasto – meri- ja kalatalousalan toimintaohjelmasta (POPAM) vastaava hallintoviranomainen, Romania) (jäljempänä meri- ja kalatalousalan ohjelmasta vastaava hallintoviranomainen) ja jossa on kyse sellaisen hallintotoimen laillisuudesta, jolla viimeksi mainittu totesi, että rahoitushanketta, johon Rustrans sai tukea, rasittivat sääntöjenvastaisuudet, ja alensi Rustransille myönnetyn rahoitustuen määrää vahvistamalla talousarviosaatavan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus N:o 1303/2013

3 Asetuksen N:o 1301/2013 4 artiklan, jonka otsikko on ”Yleiset periaatteet”, 8 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Komissio ja jäsenvaltiot noudattavat moitteettoman varainhoidon periaatetta – – ”.

4 Kyseisen asetuksen 65 artiklan, jonka otsikko on ”Tukikelpoisuus”, 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Menojen tukikelpoisuus määritetään kansallisten sääntöjen perusteella, paitsi jos tässä asetuksessa tai rahastokohtaisissa säännöissä tai tämän asetuksen tai rahastokohtaisten sääntöjen perusteella on vahvistettu erityissääntöjä.

2. Menot ovat oikeutettuja [Euroopan rakenne- ja investointirahastojen, ERI-rahastot)] rahoitusosuuteen, jos ne ovat aiheutuneet tuensaajalle ja jos ne on maksettu sen päivän, jona ohjelma esitetään komissiolle, tai 1 päivän tammikuuta 2014, sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi, ja 31 päivän joulukuuta 2023 välisenä aikana. Lisäksi menot ovat oikeutettuja [Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto)] rahoitusosuuteen vain, jos maksajavirasto tosiasiallisesti maksaa kyseisen tuen 1 päivän tammikuuta 2014 ja 31 päivän joulukuuta 2023 välisenä aikana.”

5 Kyseisen asetuksen 67 artiklan, jonka otsikko on ”Avustusmuodot ja takaisin maksettava tuki”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Avustuksia ja takaisin maksettavaa tukea maksetaan seuraavin tavoin:

a) tosiasiallisesti aiheutuneiden ja maksettujen tukikelpoisten kustannusten korvaukset sekä tapauksen mukaan luontoissuoritukset ja poistot;

_ _”

6 Saman asetuksen 69 artiklassa, jonka otsikko on ”Avustuksiin ja takaisin maksettavaan tukeen sovellettavat erityiset kelpoisuussäännöt”, säädetään seuraavaa:

”1. Työn, tavaroiden, palvelujen, maan tai kiinteistön tarjoamisen muodossa olevat luontoissuoritukset, joista ei ole suoritettu laskuilla tai vastaavalla tavalla todistusvoimaisella asiakirjalla osoitettavissa olevaa rahakorvausta, voivat olla tukikelpoisia, edellyttäen, että tästä säädetään ERI-rahastojen ja ohjelman tukikelpoisuussäännöissä ja jos kaikki seuraavat perusteet täyttyvät:

a) luontoissuorituksia sisältävälle toimelle myönnetty julkinen tuki ei toimen päättyessä ylitä tukikelpoisten menojen kokonaismäärää, luontoissuoritukset pois luettuina;

b) luontoissuorituksille määritetty arvo ei ylitä kyseisillä markkinoilla yleisesti hyväksyttyjä kustannuksia;

c) luontoissuorituksen arvo ja käyttöön antaminen voidaan arvioida ja varmentaa riippumattomalla tavalla;

d) jos kyse on maan tai kiinteistön tarjoamisesta, voidaan suorittaa rahakorvaus sellaisesta vuokrasopimuksesta, jonka vuotuinen nimellinen määrä ei ylitä jäsenvaltion valuutan yksittäistä yksikköä;

e) jos luontoissuoritukset ovat palkatonta työtä, kyseisen työn arvon määrittelyssä otetaan huomioon käytetty ja todennettu aika sekä vastaavasta työstä maksettava palkka.

Edellä tämän kohdan ensimmäisen alakohdan d kohdassa tarkoitetun maan tai kiinteistön arvon on oltava riippumattoman, pätevän asiantuntijan tai asianmukaisesti valtuutetun virallisen elimen todistama, eikä se saa ylittää 3 kohdan b alakohdassa vahvistettua enimmäismäärää.

– –

3. Seuraaviin kustannuksiin ei voida myöntää rahoitusosuutta ERI-rahastoista eikä koheesiorahastosta 92 artiklan 6 kohdassa tarkoitetuin tavoin Verkkojen Eurooppa -välineelle siirrettävästä määrästä:

– –

b) rakentamattoman ja rakennetun maan hankinta siltä osin kuin siihen käytettävä määrä ylittää kymmenen prosenttia kyseisen toimen tukikelpoisista kokonaismenoista. Joutomaiden ja rakennuksia käsittävien hylättyjen teollisuusalueiden osalta prosenttiosuus on 15 prosenttia. Asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa tämä raja voidaan nostaa edellä mainittuja prosenttiosuuksia korkeammaksi ympäristön laadun säilyttämistä koskevien toimien osalta;

– –”

7 Asetuksen N:o 1303/2013 125 artiklan, jonka otsikko on ”Hallintoviranomaisen tehtävät”, 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Hallintoviranomainen vastaa toimenpideohjelman hallinnoinnista moitteettoman varainhoidon periaatetta noudattaen.

– –

3. Kun kyseessä on toimien valinta, hallintoviranomaisen tehtävänä on

a) laatia ja ottaa hyväksymisen jälkeen käyttöön asianmukaiset valintamenettelyt ja -perusteet,
   i) joilla varmistetaan, että toimet edistävät asiaankuuluvien toimintalinjojen erityistavoitteiden ja tulosten saavuttamista;
   ii) jotka ovat syrjimättömät ja avoimet;
   iii) joissa otetaan huomioon 7 ja 8 artiklassa säädetyt yleiset periaatteet;

b) varmistaa, että valittu toimi kuuluu Euroopan meri- ja kalatalousrahaston, kyseisen rahaston tai kyseisten rahastojen toiminta-alaan ja voidaan sijoittaa tukitoimien luokkaan tai Euroopan meri- ja kalatalousrahaston kyseessä olevan toimintaohjelman prioriteetissa tai prioriteeteissa yksilöityyn toimenpiteeseen;

– –”

Asetus N:o 508/2014

8 Asetuksen N:o 508/2014 48 artiklan, jonka otsikko on ”Vesiviljelyyn tehtävät tuottavat investoinnit”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”EMKR:n tukea voidaan myöntää seuraaviin:

– –

c) vesiviljely-yksiköiden nykyaikaistaminen, mukaan lukien vesiviljelyalan työntekijöiden työ- ja turvallisuusolosuhteiden parantaminen;

– –”

Asetus N:o 2018/1046

9 Asetuksen N:o 2018/1046 2 artiklassa, jonka otsikko oli ”Määritelmät” kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tässä asetuksessa

– –

59. ’moitteettomalla varainhoidolla’ tarkoitetaan talousarvion toteuttamista taloudellisuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden periaatteiden mukaisesti;

– –”

10 Kyseisen asetuksen 33 artiklan, jonka otsikko oli ”Tuloksellisuus sekä taloudellisuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden periaatteet”, 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Määrärahat käytetään moitteettoman varainhoidon periaatteen sekä seuraavien periaatteiden mukaisesti:

a) taloudellisuuden periaate, jonka mukaan varat, joita kyseinen unionin toimielin käyttää toimintaansa, on otettava käyttöön oikeaan aikaan ja niiden on oltava määrältään riittävät, laadultaan asianmukaiset ja kustannuksiltaan mahdollisimman edulliset;

b) tehokkuuden periaate, jolla on tarkoitus varmistaa, että käytetyillä varoilla ja toteutetuilla toimilla saavutetaan tavoitteet parhaalla mahdollisella tavalla;

c) vaikuttavuuden periaate, joka liittyy siihen, missä määrin toteutetuilla toimilla saavutetaan asetetut tavoitteet.”

11 Kyseisen asetuksen 36 artiklan, jonka otsikko oli ”Talousarvion toteuttamisen sisäinen valvonta”, 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti talousarvion toteuttamisessa noudatetaan kulloisenkin toteuttamistavan tarpeisiin soveltuvaa, vaikuttavaa ja tehokasta sisäistä valvontaa asiaa koskevien alakohtaisten sääntöjen mukaisesti.”

Romanian oikeus

12 Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta meri- ja kalatalousalan toimintaohjelman 2014–2020 (POPAM) kautta osarahoitettavien toimien toteuttamisen yleisistä puitteista 11.5.2016 annetun hallituksen päätöksen nro 347 (Hotărârea Guvernului nr. 347 privind stabilirea cadrului general de implementare a operațiunilor cofinanțate din Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime prin Programul operațional pentru pescuit și afaceri maritime 2014–2020) (*Monitorul Oficial al României*, osa I, nro 368, 12.5.2016), sellaisena kuin se oli voimassa rahoituspäätöksen hetkellä, 4 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Jotta menot olisivat tukikelpoisia, niiden on täytettävä kumulatiivisesti seuraavat yleiset edellytykset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 ja 6 §:n soveltamista:

a) menot ovat aiheutuneet tuensaajalle ja tuensaaja on ne tosiasiallisesti maksanut laissa säädetyin edellytyksin 1 päivän tammikuuta 2014 ja 31 päivän joulukuuta 2023 välisenä aikana edellyttäen [asetuksen N:o 1303/2013] 65 artiklan 6 kohdan mukaisesti, että osarahoitettua toimea ei ole saatettu fyysisesti päätökseen tai toteutettu kokonaisuudessaan ennen kuin tuensaaja on jättänyt vuosien 2014–2020 meri- ja kalastusalan toimintaohjelman mukaisen rahoitushakemuksen hallintoviranomaiselle, riippumatta siitä, onko tuensaaja maksanut kaikki asiaankuuluvat maksut

b) niihin on liitetty laskut, jotka on laadittu kansallisen lainsäädännön tai sen valtion, jossa ne on laadittu, säännösten mukaisesti, tai muut kirjanpitoasiakirjat, joiden perusteella maksuvelvoite on kirjattu, sekä sellaiset tositteet, jotka koskevat maksun suorittamista ja aiheutuneiden menojen todenperäisyyttä ja joiden perusteella menot voidaan selvittää/tarkistaa/tarkastaa/varmentaa, lukuun ottamatta menoja, jotka liittyvät takaisin maksettavaan tukeen, joka on myönnetty jossain [asetuksen N:o 1303/2013] 67 artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohdassa säädetyistä muodoista

c) ne ovat sen rahoitussopimuksen mukaisia, joka on tehty [meri- ja kalatalousalan ohjelmasta] vastaavan hallintoviranomaisen välityksellä [Ministerul agriculturii și Dezvoltării Ruralen (maataloudesta ja maaseudun kehittämisestä vastaava ministeriö, Romania)] ja tuensaajan välillä

d) ne ovat sovellettavien unionin ja kansallisten säännösten mukaisia

e) ne ovat ohjelman säännösten mukaisia

f) ne on kirjattu tuensaajan kirjanpitoon [asetuksen N:o 1303/2013] 67 artiklan mukaisesti.

2. Alihankintaan liittyvät menot ovat tukikelpoisia enintään 30 prosenttiin asti rakennus- ja/tai urakkasopimuksen tukikelpoisesta kokonaismäärästä.

3. Palvelujen alihankintaan liittyvät menot ovat tukikelpoisia enintään 40 prosenttiin asti palvelusopimuksen tukikelpoisesta kokonaismäärästä.”

13 Unionin varojen ja/tai niihin liittyvien kansallisten julkisten varojen saamisessa ja käyttämisessä ilmenneiden sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemisestä ja toteamisesta sekä niitä koskevista seuraamuksista 29.6.2011 annetun hallituksen kiireellisen asetuksen nro 66 (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în

obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora) (*Monitorul Oficial al României*, osa I, nro 461, 30.6.2011, jäljempänä asetus nro 66/2011) 2 §:n 1 momentin a kohdassa säädetään, että kyseisessä asetuksessa ”sääntöjenvastaisuudella” tarkoitetaan ”kaikkia sellaisia poikkeamia lainmukaisuudesta, sääntöjenmukaisuudesta ja yhdenmukaisuudesta suhteessa kansallisiin ja/tai unionin säännöksiin sekä näiden säännösten perusteella laillisesti tehtyihin sopimusmääräyksiin tai muihin sitoumuksiin, jotka johtuvat tuensaajan tai unionin varojen hallinnoinnista vastaavan toimivaltaisen viranomaisen toiminnasta tai toimimattomuudesta ja jonka tuloksena on tai voisi olla unionin yleiselle talousarviolle/kansainvälisten julkisten avunantajien talousarvioille ja/tai niihin liittyville kansallisille julkisille varoille aiheutuva vahinko perusteettomasti maksetun määrän vuoksi”.

14 Asetuksen nro 66/2011 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. EU:n varojen hallinnoinnista vastaavien toimivaltaisten viranomaisten on noudatettava tapauksen mukaan unionin lainsäädännössä tai kansainvälisten avunantajien lainsäädännössä määriteltyä moitteettoman varainhoidon periaatetta.

2. Unionin varojen hallinnoinnista vastaavien toimivaltaisten viranomaisten on rahoitustukihakemusten valinnassa ja hyväksymisessä käytettävä sääntöjä ja menettelyjä, joilla varmistetaan seuraavien periaatteiden noudattaminen:

a) taloudellisuuden, vaikuttavuuden ja tehokkuuden periaatteisiin perustuva moitteeton varainhoito

b) vapaan kilpailun ja yhdenvertaisen ja syrjimättömän kohtelun periaatteet

c) avoimuus – EU:n varojen myöntämismenettelyn toteuttamista koskevien tietojen saattaminen kaikkien kiinnostuneiden henkilöiden saataville

d) eturistiriitatilanteiden ehkäiseminen koko rahoitettavien hankkeiden valintamenettelyn ajan

e) tuen kasautumisen poissulkeminen – toiminta, jolle haetaan rahoitusta unionin rahastoista, ei voi saada muista rahoituslähteistä rahoitustukea, jota ei tarvitse maksaa takaisin, lukuun ottamatta määriä, jotka ovat laissa säädettyjen edellytysten mukaisesti myönnettyä valtiontukea.

3. Täyttäessään sopimusta rahoituksesta, jota ei tarvitse maksaa takaisin, rahoituksen saajien on noudatettava

a) taloudellisuuden, vaikuttavuuden ja tehokkuuden periaatteisiin perustuvaa moitteetonta varainhoitoa

b) vapaan kilpailun ja yhdenvertaisen ja syrjimättömän kohtelun periaatteita rahoitussopimuksen ja sovellettavan lainsäädännön mukaisesti

c) avoimuusperiaatetta rahoitussopimuksen ja sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

3^1. Moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti EU:n varojen hallinnoinnista vastaavien toimivaltaisten viranomaisten ja julkisoikeudellisten edunsaajien on kehitettävä ja sovellettava

hallinto- ja valvontamenettelyjä, joilla varmistetaan varojen myöntämisen ja käytön sääntöjenmukaisuus.”

15 Rahoitettavien toimien tukikelpoisia menoja, mukaan lukien meri- ja kalatalousalan toimintaohjelmasta 2014–2020 vastaavan hallintoviranomaisen henkilöstömenoja, koskevan yksityiskohtaisen luettelon hyväksymisestä 24.5.2016 annettu maataloudesta ja maaseudun kehittämisestä vastaavan ministerin asetus nro 816/2016 (Ordinul nr. 816/2016 al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale privind aprobarea Listei detaliate a cheltuielilor eligibile pentru operațiunile finanțate, inclusiv cheltuielile de personal ale Autorității de Management, în cadrul Programului operațional pentru pescuit și afaceri maritime 2014-2020) (Monitorul Oficial al României, osa I, nro 401, 26.5.2016), sellaisena kuin se oli voimassa rahoituksen myöntämispäivänä, sisältää liitteen, jossa on yksityiskohtainen luettelo vuosien 2014–2020 meri- ja kalatalousalan toimintaohjelman puitteissa rahoitettuihin toimiin liittyvistä tukikelpoisista menoista, mukaan lukien hallintoelimen henkilöstömenot.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

16 Rustrans jätti meri- ja kalatalousalan ohjelmasta vastaavalle hallintoviranomaiselle muun muassa asetuksen N:o 508/2014 48 §:n 1 momentin c kohtaan perustuvan, meri- ja kalatalousalan toimintaohjelmaa 2014–2020 koskevan rahoitushakemuksen (jäljempänä rahoitushakemus) vesiviljelyalan toimintojensa laajentamista ja monipuolistamista koskevan hankkeen toteuttamiseksi (jäljempänä kyseessä oleva hanke). Tällä hankkeella Rustrans halusi parantaa kilpailukykyään uudistamalla vesiviljely-yksikköään, lisäämällä tuotantokapasiteettiaan ja optimoimalla tuotantokustannuksensa hankkimalla erityisesti vesiviljelyyn tarkoitettuja teknisiä laitteita ja laadukkaita varusteita.

17 Rustrans sitoutui kyseisen hankkeen yhteydessä antamaan luontoissuorituksen muodossa maa-alueen ja sillä sijaitsevat rakennukset, joihin kuului muun muassa kalanviljelylaitos, ja tämä luontoissuoritus toteutettiin rahoitushakemuksessa määritettyjen arvojen mukaisesti.

18 Rustrans ja meri- ja kalatalousalan ohjelmasta vastaava hallintoviranomainen tekivät 18.9.2018 kyseistä hanketta koskevan rahoitussopimuksen. Kyseisen sopimuksen määräysten mukaan Rustransille myönnettiin rahoitusta, jota ei tarvitse maksaa takaisin, laitteiden, teknisten koneiden ja varusteiden hankintaa varten.

19 Rahoitussopimuksen kokonaismäärä oli 19 151 676,06 Romanian leuta (RON) (n. 3 850 000 euroa), josta meri- ja kalatalousalan ohjelmasta vastaava hallintoviranomainen myönsi 5 009 988,24 RONin (n. 1 000 000 euroa) määräisen rahoituksen, jota ei tarvinnut maksaa takaisin ja joka on 28,67 prosenttia hyväksytystä tukikelpoisesta kokonaismäärästä.

20 Kyseisen 5 009 988,24 RON:n suuruisen rahoituksen, jota ei tarvitse maksaa takaisin, osalta EMKR:n rahoitusosuus oli 3 757 491,18 RON (n. 755 000 euroa) eli 75 prosenttia rahoituksen siitä määrästä, jota ei tarvitse maksaa takaisin, ja kansallisen talousarvion rahoitusosuus oli 1 252 497,06 RON (n. 250 000 euroa) eli 25 prosenttia rahoituksen siitä määrästä, jota ei tarvitse maksaa takaisin.

21 Rustransin rahoitusosuus tukikelpoisesta yhteisrahoituksesta, joka muodostui luontoissuorituksesta maa-alueen ja sillä sijaitsevien rakennusten, joihin kuului kalanviljelylaitos, antamisen muodossa, oli 12 467 883,69 RON (n. 2 500 000 euroa) eli 71,33 prosenttia tukikelpoisesta kokonaismäärästä.

22 Rustransin luontoissuorituksena antaman maa-alueen arvo oli 1 505 336,03 RON (n. 301 000 euroa) eli 8,61 prosenttia tukikelpoisesta kokonaismäärästä.

23 Rustrans teki kyseisen hankkeen toteuttamisen jälkeen neljä korvaushakemusta, jotka johtivat siihen, että sille maksettiin yhteensä 4 826 294,03 RON (n. 965 000 euroa), joista 3 619 720,51 RON (n. 724 000 euroa) oli EMKR:n rahoitusosuutta (75 prosenttia) ja 1 206 573,51 RON (n. 240 000 euroa) kansallisesta talousarviosta maksettavaa rahoitusosuutta (25 prosenttia).

24 Komission meri- ja kalastusasioiden pääosasto suoritti vuonna 2021 tarkastuksen, jossa kävi ilmi kaksi sääntöjenvastaisuutta niiden yksityiskohtaisten sääntöjen osalta, joiden mukaisesti meri- ja kalatalousalan ohjelmasta vastaava hallintoviranomainen hyväksyy niiden menojen korvaamisen, jotka liittyvät hankkeelle maa-alueen ja rakennusten antamisen muodossa toteutettuun luontoissuoritukseen. Ensimmäinen todettu sääntöjenvastaisuus koski asetuksen N:o 1303/2013 69 artiklan 1 kohdan ja 3 kohdan b alakohdan rikkomista, koska kyseiseen rahoitusosuuteen liittyvät menot ylittivät 10 prosentin enimmäismäärän kyseisten hankkeiden tukikelpoisista kokonaismenoista. Toinen sääntöjenvastaisuus koski luontoissuorituksena maksettavan osuuden ja rahoitetun toimen välisen yhteyden puuttumista moitteettoman varainhoidon periaatteen valossa, josta säädetään asetuksen N:o 1303/2013 4 artiklan 8 kohdassa ja 125 artiklan 1 kohdassa sekä asetuksen 2018/1046 33 artiklan 1 kohdassa.

25 Meri- ja kalastusasioiden ohjelmasta vastaava hallintoviranomainen on tässä yhteydessä tarkastanut kyseisen hankkeen. Sääntöjenvastaisuuksien toteamisesta ja talousarviosaatavien määrittämisestä 19.10.2022 laaditussa pöytäkirjassa kyseinen viranomainen totesi asetuksen nro 66/2011 2 §:n 1 momentin a kohdassa tarkoitettuja sääntöjenvastaisuuksia, jotka koskivat yhtäältä sitä, ettei luontoissuorituksen ja rahoitetun toimen välillä ollut suoraa yhteyttä, ja toisaalta asetuksen N:o 1303/2013 69 artiklan 1 kohdassa säädetyn sen enimmäismäärän ylittämistä, joka on 10 prosenttia tukikelpoisista kokonaismenoista.

26 Näin ollen vahvistettiin 3 378 392,20 RON:n (n. 676 000 euroa) suuruinen talousarviosaatava, josta 2 533 794,15 RON (n. 507 000 euroa) EMKR:n rahoitusosuuden osalta ja 844 598,05 RON (n. 169 000 euroa) kansallisen talousarvion rahoitusosuuden osalta.

27 Rustrans nosti 7.11.2022 kanteen Curtea de Apel Bacăussa (Bacăun ylioikeus, Romania), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, yhtäältä kyseisen 19.10.2022 päivätyn pöytäkirjan kumoamiseksi ja toisaalta jotta se vapautettaisiin 3 378 392,20 RON:n (n. 676 000 euron) maksuvelvollisuudesta.

28 Kyseinen tuomioistuin pohtii ensinnäkin sitä, onko maa-alueesta ja rakennuksista muodostuvalla luontoissuorituksella ”suora yhteys” rahoitettuihin toimiin eli sellaisten laitteiden, teknisten koneiden ja varusteiden hankintaan, joilla on tarkoitus nykyaikaistaa olemassa olevia vesiviljely-yksiköitä.

29 Lisäksi arvioitaessa moitteettoman varainhoidon ja tehokkuuden periaatteiden noudattamista komission ja Romanian valtion välillä on erimielisyyttä, koska kumpikin osapuoli on määrittänyt olemassa olevien vesiviljely-yksiköiden nykyaikaistamisen edellyttämät kustannukset eri tavalla.

Romanian valtio nimittäin katsoi, että kyseiset kustannukset käsittivät maa-alueen ja siellä sijaitsevat rakennukset, koska niiden puuttuminen olisi tehnyt hankkeen mahdottomaksi, kun taas komissio katsoi, että maa-alue ja rakennukset olivat nykyaikaistamistoimenpiteen ennakkoedellytys.

30 Kyseisen tuomioistuimen mukaan hankkeen toiminnalla, sellaisena kuin se on kuvattu rahoitushakemuksessa, ei ollut tarkoitus puuttua suoraan kiinteistöihin, joilla kantaja osallistui hankkeen rahoittamiseen, vaan sen tarkoituksena oli antaa kalanviljelylaitokselle sen erityisen toiminnan harjoittamiseen tarvittavat resurssit. Se toteaa, että moitteettoman varainhoidon ja tehokkuuden periaatteiden mukaisesti ainoastaan olemassa olevien vesiviljely-yksiköiden nykyaikaistamisen kannalta välttämättömät ja siihen liittyvät kustannukset ovat kyseisen säännöksen nojalla tukikelpoisia.

31 Toiseksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, sovelletaanko 10 prosentin prosenttiosuutta, josta säädetään asetuksen N:o 1303/2013 69 artiklan 3 kohdan b alakohdassa ja jonka mukaan sellaiset rakennetun tai rakentamattoman maan ostokustannukset, jotka ylittävät 10 prosenttia kyseisen toimen tukikelpoisista kokonaismenoista, eivät ole tukikelpoisia, luontoissuoritukseen kokonaisuutena eli sekä maa-alueeseen että rakennuksiin vai yksinomaan maa-alueesta muodostuvaan luontoissuoritukseen.

32 Tässä tilanteessa Curtea de Apel Bacău (Bacăun ylioikeus) on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Nykyaikaistettaessa vesiviljely-yksikköä asetuksen [N:o 508/2014] 48 artiklan 1 kohdan c alakohdan soveltamisalaan kuuluvalla investoinnilla onko lammikoihin, kalanviljelylaitoksiin ja betonialtaisiin liittyvien maa-alueiden ja niillä sijaitsevien rakennusten antaminen luontoissuorituksena asetuksen N:o [1303/2013] 69 artiklassa tarkoitettu tukikelpoinen meno, kun vesiviljely-yksikön nykyaikaistaminen toteutetaan hankkimalla kalanviljelylaitokselle laitteita, teknisiä koneita ja varusteita?

2) Onko asetuksen N:o 508/2014 48 artiklan 1 kohdan c alakohtaa tulkittava asetuksen N:o 1303/2013 4 ja 125 artiklan sekä asetuksen [2018/1046] 33 artiklan, joka koskee moitteettoman varainhoidon periaatetta, valossa siten, että vesiviljely-yksikön nykyaikaistamisella, joka toteutetaan menoina, jotka liittyvät laitteiden, teknisten koneiden ja varusteiden hankkimiseen maa-alueella olemassa olevalle kalanviljelylaitokselle, ei ole suoraa yhteyttä betonoituihin lammikoihin liittyvän maa-alueen, kalanviljelylaitosten lammikoihin liittyvien maa-alueiden, betonialtaisiin liittyvien maa-alueiden sekä näillä maa-alueilla olevien rakennusten antamiseen luontoissuorituksena?

3) Sovelletaanko asetuksen N:o 1303/2013 69 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä 10 prosentin ylärajaa ainoastaan sellaisiin rahoitusosuuksiin, jotka koostuvat maa-alueista ja kiinteistöistä, joista suoritetaan rahakorvaus vuokrasopimuksesta (69 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisesti), vai sovelletaanko sitä myös luontoissuorituksiin, jotka koostuvat tuensaajien omistamista (ei vuokraamista) maa-alueista ja rakennuksista?

4) Asetetaanko asetuksen N:o 1303/2013 69 artiklassa 10 prosentin raja ainoastaan maa-alueista koostuvalle luontoissuoritukselle, vai asetetaanko 10 prosentin raja maa-alueista ja rakennuksista koostuvalle luontoissuoritukselle?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen ennakkoratkaisukysymys

Tutkittavaksi ottaminen

33 Romanian hallitus ja meri- ja kalastusasioiden ohjelmasta vastaava hallintoviranomainen katsovat, että ensimmäinen ja toinen kysymys on jätettävä tutkimatta useista syistä. Kyseisen viranomaisen mukaan nämä kysymykset on yhtäältä jätettävä tutkimatta, koska ne koskevat asetuksen N:o 1303/2013 69 artiklaa, joka on selvä, ennakoitavissa oleva ja yksiselitteinen säännös ja jota ei näin ollen tarvitse tulkita. Samoin se, ettei ole esitetty syitä, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on ryhtynyt tarkastelemaan kysymystä kyseessä olevien säännösten tulkinnasta tai näiden säännösten ja pääasian oikeudenkäynnissä sovellettavan kansallisen lainsäädännön välisestä yhteydestä, sekä se, että ennakkoratkaisukysymykset eivät ole selkeitä, johtavat siihen, että esitetyt kysymykset on jätettävä tutkimatta.

34 Tältä osin on riittävää muistuttaa, että vaikka se seikka, että unionin oikeuden oikea tulkinta on nyt käsiteltävässä asiassa niin ilmeinen, ettei se jätä tilaa millekään perustellulle epäilylle, kun se näytetään toteen, voi johtaa siihen, että unionin tuomioistuin ratkaisee asian määräyksellä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artiklan nojalla, tämä sama seikka ei kuitenkaan voi estää kansallista tuomioistuinta esittämästä ennakkoratkaisukysymyksiä eikä siitä voi seurata, että esitetyt kysymykset on jätettävä tutkimatta (tuomio 7.9.2023, Asociația ”Forumul Judecătorilor din România”, C-216/21, EU:C:2023:628, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

35 Lisäksi on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklalla käyttöön otetussa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Kun esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimella on näin ollen periaatteessa velvollisuus antaa ennakkoratkaisu. Tästä seuraa, että unionin oikeutta koskevilla kysymyksillä oletetaan olevan merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vain, jos on ilmeistä, että unionin oikeuden tulkitsemisella, jota kansallinen tuomioistuin on pyytänyt, ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen tai jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 7.9.2023, Groenland Poultry, C-169/22, EU:C:2023:638, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

36 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut ennakkoratkaisupyynnössä, että pääasian ratkaisemiseksi sen on tulkittava paitsi asetuksen N:o 1303/2013 69 artiklaa myös kyseisen asetuksen 4 ja 125 artiklaa sekä asetuksen 2018/1046 33 artiklaa, joka koskee moitteettoman varainhoidon periaatetta, määrittääkseen, voidaanko Rustransin maa-alueen ja sillä sijaitsevien rakennusten antamisen muodossa tekemää luontoissuoritusta pitää asetuksessa N:o 1303/2013 tarkoitettuna tukikelpoisena menona ja voidaanko sitä näin ollen yhteisrahoittaa korvauksen muodossa. Ei siis ole ilmeistä, että

pyydetyllä kyseisen asetuksen 69 artiklan tulkitsemisella ei olisi mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen tai että pääasiassa kyseessä oleva ongelma olisi luonteeltaan hypoteettinen.

37 Toisaalta Romanian hallitus väittää, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään unionin tuomioistuinta arvioimaan tosiseikkoja sen selvittämiseksi, onko pääasiassa kyseessä olevan luontoissuorituksen ja asianomaisen hankkeen kohteen välillä suora yhteys, mikä ei kuulu unionin tuomioistuimelle vaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle.

38 Tässä yhteydessä on muistutettava, että SEUT 267 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä, joka perustuu kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen tehtävien selkeään jakoon, oikeusriidan tosiseikaston arvioiminen kuuluu kansallisen tuomioistuimen toimivaltaan (tuomio 15.11.1979, Denkavit Futtermittel, 36/79, EU:C:1979:258, 12 kohta ja tuomio 13.6.2024, Adient, C-533/22, EU:C:2024:501, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

39 Nyt käsiteltävässä asiassa on riittävää todeta, että – toisin kuin Romanian hallitus väittää – ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei pyydä ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään unionin tuomioistuinta tekemään tosiseikkoja koskevaa arviointia vaan tulkitsemaan unionin oikeuden säännöksiä sen määrittämiseksi, voiko maa-alueiden ja niillä sijaitsevien rakennusten antamisen muodossa tapahtuva luontoissuoritus kuulua asetuksen N:o 1303/2013 69 artiklassa tarkoitetun tukikelpoisten menojen käsitteen alaan.

40 Näin ollen ensimmäinen ja toinen kysymys on otettava tutkittaviksi.

Asiakysymys

41 Aluksi on huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tätä silmällä pitäen tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen. Unionin tuomioistuin saattaa myös joutua ottamaan huomioon sellaisia unionin oikeussääntöjä, joihin kansallinen tuomioistuin ei ole ennakkoratkaisukysymyksessään viitannut (tuomio 7.9.2023, Groenland Poultry, C-169/22, EU:C:2023:638, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee tältä osin, että ensimmäinen ja toinen kysymys koskevat sitä, voiko tuensaajan maa-alueiden ja niillä sijaitsevien rakennusten muodossa antama luontoissuoritus täyttää asetuksen N:o 1303/2013 69 artiklassa tarkoitetut ERI-rahastojen tukikelpoisuussäännöt. On kuitenkin todettava yhtäältä, että tietyn menon tukikelpoisuuden käsitteestä säädetään nimenomaisesti kyseisen asetuksen 65 artiklan 1 ja 2 kohdassa, ja toisaalta, että mainitun asetuksen 67 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että tuki voidaan myöntää tosiasiallisesti aiheutuneiden ja tuensaajan tosiasiallisesti maksamien tukikelpoisten kustannusten sekä tapauksen mukaan luontoissuoritusten korvausten muodossa.

43 Lisäksi asetuksen N:o 508/2014 48 artiklan 1 kohdan c alakohdassa, johon ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa, säädetään ainoastaan, että EMKR:n tukea voidaan myöntää vesiviljely-yksiköiden nykyaikaistamiseen, eikä siinä anneta erityisiä tietoja tiettyyn toimeen liittyvien menojen tukikelpoisuudesta.

44 Jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voidaan antaa hyödyllinen vastaus, on näin ollen katsottava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, lähinnä sitä, onko asetuksen N:o 1303/2013 65 artiklan 1 ja 2 kohtaa, 67 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ja 69 artiklaa, luettuina yhdessä kyseisen asetuksen 4 artiklan ja 125 artiklan 1 kohdan sekä asetuksen N:o 2018/1046 33 artikla kanssa, tulkittava siten, että kyseisissä säännöksissä tarkoitetun tukikelpoisen menon käsitteen alaan kuuluu luontoissuoritus, jonka tuensaaja suorittaa siinä muodossa, että se antaa maa-alueita ja niillä sijaitsevia rakennuksia vesiviljely-yksikön nykyaikaistamishankkeeseen, joka muodostuu yksinomaan olemassa olevaa kalanviljelylaitosta varten tarkoitettujen erityisten laitteiden, teknisten koneiden ja varusteiden hankinnasta.

45 Ensimmäiseksi on todettava heti aluksi, että asetuksen (EU) N:o 1303/2013 65 artiklan 1 kohdan mukaan menojen tukikelpoisuus määritetään kansallisten sääntöjen perusteella, paitsi jos kyseisessä asetuksessa tai kunkin ERI-rahaston erityissäännöissä tai niiden perusteella on vahvistettu erityissääntöjä. Kyseisen artiklan 2 kohdan mukaan menot ovat oikeutettuja ERI-rahastojen rahoitusosuuteen vain, jos ne ovat aiheutuneet tuensaajalle ja jos ne on maksettu sen päivän, jona ohjelma esitetään komissiolle, tai 1 päivän tammikuuta 2014, sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi, ja 31 päivän joulukuuta 2023 välisenä aikana.

46 Tämän jälkeen on todettava, että asetuksen N:o 1303/2013 67 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että avustukset ja takaisin maksettavat tuet voidaan myöntää tosiasiallisesti aiheutuneiden ja maksettujen tukikelpoisten kustannusten sekä tapauksen mukaan luontoissuoritusten ja poistojen korvausten muodossa.

47 Kyseisen asetuksen 69 artiklan 1 kohdassa vahvistetaan erityiset tukikelpoisuussäännöt, jotka koskevat luontoissuorituksia muun muassa sellaisen maan ja kiinteistön tarjoamisen muodossa, joista ei ole suoritettu laskuilla tai vastaavalla tavalla todistusvoimaisella asiakirjalla osoitettavissa olevaa rahakorvausta. Kyseisen säännöksen mukaan tällaiset luontoissuoritukset edellyttävät, että ERI-rahastojen ja ohjelman tukikelpoisuussäännöt sen sallivat ja että kaikki kyseisessä säännöksessä luetellut edellytykset täyttyvät. Kyseisen kohdan toisessa alakohdassa säädetään tältä osin, että maan tai kiinteistön arvon on oltava riippumattoman, pätevän asiantuntijan tai asianmukaisesti valtuutetun virallisen elimen todistama, eikä se saa ylittää mainitun asetuksen 69 artiklan 3 kohdan b alakohdassa vahvistettua enimmäismäärää, toisin sanoen ettei se lähtökohtaisesti ylitä määrää, joka on 10 prosenttia kyseisen toimen tukikelpoisista kokonaismenoista.

48 On siis todettava, ettei näiden säännösten sanamuodosta ilmene, että unionin lainsäätäjä olisi nimenomaisesti asettanut maa-alueiden ja niillä sijaitsevien rakennusten antamisen muodossa suoritettavan luontoissuorituksen tukikelpoisuuden edellytykseksi sen, että yhtäältä tuensaajan tällaisen luontoissuorituksen ja toisaalta yhteisrahoitetun hankkeen välillä on suora yhteys.

49 Toiseksi on myös muistutettava, että SEUT 317 artiklan mukaan komissio toteuttaa unionin talousarviota yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa muun muassa moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti, jolla tarkoitetaan asetuksen N:o 2018/1046 2 artiklan 59 alakohdan mukaan talousarvion toteuttamista taloudellisuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden periaatteiden mukaisesti. Moitteettoman varainhoidon periaate edellyttää näin ollen, että jäsenvaltiot käyttävät ERI-rahastoja, joihin EMKR kuuluu, unionin alakohtaisten sääntöjen taustalla olevien periaatteiden ja oikeudellisten vaatimusten mukaisesti.

50 Tältä osin asetuksen N:o 1303/2013 4 artiklan 8 kohdassa muistutetaan, että jäsenvaltioiden on noudatettava moitteettoman varainhoidon periaatetta asetuksen 2018/1046 33 artiklan mukaisesti.

51 Viimeksi mainitun artiklan 1 kohdan mukaan määrärahat on käytettävä moitteettoman varainhoidon periaatteen ja tässä kohdassa lueteltujen periaatteiden eli taloudellisuuden, vaikuttavuuden ja tehokkuuden periaatteiden mukaisesti, ja viimeksi mainittu periaate määritetään mainitun kohdan b alakohdassa siten, että sillä on tarkoitus varmistaa, että käytetyillä varoilla ja toteutetuilla toimilla saavutetaan tavoitteet parhaalla mahdollisella tavalla.

52 Tässä yhteydessä asetuksen N:o 1303/2013 125 artiklan 1 kohdassa säädetään, että hallintoviranomainen vastaa toimintaohjelman hallinnoinnista moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti. Kyseisen artiklan 3 kohdassa täsmennetään lähinnä, että kyseisen viranomaisen tehtävänä on varmistaa, että rahoitettaviksi valitut toimet ovat koko niiden täytäntöönpanoajan unionin ja asianomaisten jäsenvaltioiden sovellettavien sääntöjen mukaisia ja että nämä toimet edistävät vastaavien toimintalinjojen erityistavoitteiden ja -tulosten saavuttamista.

53 Näistä seikoista seuraa, että hallintoviranomaisen tehtävänä on tarkistaa, että rahoitettaviksi valitut toimet ovat tehokkuusperiaatteen mukaisia eli että käytetyillä varoilla ja toteutetuilla toimilla saavutetaan tavoitteet parhaalla mahdollisella tavalla. Tästä suhteesta seuraa, että rakenne- ja investointirahastosta yhteisrahoitetun toimen yhteydessä tuensaajalle aiheutuneilla menoilla ja niillä luontoissuorituksilla, joita tuensaaja voi tehdä tämän hankkeen tueksi, on oltava suora yhteys toteutettuun toimintaan, jotta menoja ja luontoissuorituksia voidaan pitää tukikelpoisina.

54 Kuten ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen antamista tiedoista ilmenee, nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä oleva hanke, joka muodostuu siitä, että Rustrans laajentaa ja monipuolistaa vesiviljelyalan toimintaansa, liittyy asetuksen N:o 508/2014 48 artiklan 1 kohdan c alakohdassa vahvistettuun tavoitteeseen eli vesiviljely-yksikön nykyaikaistamiseen ja muodostuu yksinomaan laitteiden, teknisten koneiden ja varusteiden hankinnasta. Rustrans osallistui tämän hankkeen rahoittamiseen luontoissuorituksella, joka muodostui maa-alueen ja sillä sijaitsevien rakennusten antamisesta, täsmentämättä kuitenkaan rahoitushakemuksessaan, että hanke oli tarkoitus toteuttaa suoraan kyseisellä maa-alueella ja näillä rakennuksilla. Tästä seuraa, että kyseisellä luontoissuorituksella ei näytä olevan suoraa yhteyttä rahoitettuun hankkeeseen, jotta kyseistä luontoissuoritusta voitaisiin pitää oikeutettuna unionin rahoitukseen, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin selvitettävä.

55 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1303/2013 65 artiklan 1 ja 2 kohtaa, 67 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ja 69 artiklaa, luettuna yhdessä kyseisen asetuksen 4 artiklan ja 125 artiklan 1 kohdan sekä asetuksen N:o 2018/1046 33 artiklan kanssa, on tulkittava siten, että kyseisissä säännöksissä tarkoitetun tukikelpoisen menon käsitteen alaan ei kuulu luontoissuoritus, jonka tuensaaja suorittaa siinä muodossa, että se antaa maa-alueita ja niillä sijaitsevia rakennuksia vesiviljely-yksikön nykyaikaistamishankkeeseen, joka muodostuu yksinomaan olemassa olevaa kalanviljelylaitosta varten tarkoitettujen erityisten laitteiden, teknisten koneiden ja varusteiden hankinnasta.

Kolmas ja neljäs kysymys

56 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annettu vastaus, kolmanteen ja neljänteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

57 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kahdeksas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta 17.12.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 65 artiklan 1 ja 2 kohtaa, 67 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ja 69 artiklaa, luettuina yhdessä kyseisen asetuksen 4 artiklan ja 125 artiklan 1 kohdan kanssa sekä unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta 18.7.2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 2018/1046 33 artiklan kanssa,

on tulkittava siten, että

kyseisissä säännöksissä tarkoitetun tukikelpoisen menon käsitteen alaan ei kuulu luontoissuoritus, jonka tuensaaja suorittaa siinä muodossa, että se antaa maa-alueita ja niillä sijaitsevia rakennuksia vesiviljely-yksikön nykyaikaistamishankkeeseen, joka muodostuu yksinomaan olemassa olevaa kalanviljelylaitosta varten tarkoitettujen erityisten laitteiden, teknisten koneiden ja varusteiden hankinnasta.

Allekirjoitukset